

<https://doi.org/10.30563/turklad.1575792>

İntihal / Plagiarism

This article was checked by

programında bu makale taranmıştır

Makale Bilgisi / Article information

Makale Türü / Article types	: Araştırma Makalesi / Research article
Geliş Tarihi / Received date	: 30.10.2024
Kabul Tarihi / Accepted date	: 11.12.2024
Yayın Tarihi / Date published	: 20.12.2024

Atıf / Citation

Suiçer, M. ve Gökbayır, T. (2024). Slav ve Türk Dünyasında Bahar Bayramlarının Ortak Motifleri: Maslenitsa ve Nevruz. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi / International Journal of Turkic Dialects (TÜRK LAD)*, 8. Cilt, 2. Sayı, 377-389.

**SLAV VE TÜRK DÜNYASINDA BAHAR BAYRAMLARININ ORTAK MOTİFLERİ:
MASLENİTSA VE NEVRUZ**

The common motifs of spring festivals in the slavic and turkic worlds: maslenitsa and nevruz

MEHTAP SUIÇER¹
TUĞBA GÖKBAYIR²

Öz

Bayramlar, bir milletin tarihini, inancını, geleneğini ve kültürünü yansıtan millî, dinî veya özel olarak önemi olan gün veya günlerdir. Dünya üzerinde her millette var olan bayramlar geçmişten günümüze süregelen köklü bir tarihin ürünüdür. Kökeni çok eski zamanlara uzanan Slav ve Türk milletleri dinî, millî, mevsimsel ve kültürel bayramlar olmak üzere birçok bayrama sahiptirler. Bu bayramlar toplumu bir arada tutan ve toplumda dayanışmayı sağlayan önemli unsurlardır. Slav halklarında bir mevsim bayramı olarak kutlanan Maslenitsa ve Türk halklarında kutlanan Nevruz Bayramı, kışın bitişi ve bahar mevsimine geçişi simgeleyen bayramlardır. Maslenitsa, günümüze kadar ulaşan en eski Rus bayramıdır. Maslenitsa kutlama geleneği, çok eski Hristiyanlık öncesi dönemlere kadar uzanmaktadır. Türk bahar bayramı olarak nitelendirilen Nevruz da Türklerin İslamiyeti kabulünden öncesine dayanan eski bir bayramdır. Bu makalede iki ayrı millette benzer özelliklere sahip mevsimsel bayramlar olan Maslenitsa ve Nevruz bayramının ortak unsurları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Maslenitsa, Nevruz, Slav, Bahar Bayramı

¹ Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sos. Bil. Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.
El-mek: omehtap36@gmail.com

² Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sos. Bil. Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü..

El-mek: tgokbayir@firat.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6563-9559>

Abstract

Festivals are national, religious, or special days or periods that reflect a nation's history, beliefs, traditions, and culture. Festivals, which exist in every nation around the world, are the product of a long-standing history from the past to the present. The Slavic and Turkic peoples, whose origins date back to ancient times, have many festivals, including religious, national, seasonal, and cultural ones. These festivals are important elements that keep society together and ensure solidarity in society. Maslenitsa, celebrated as a seasonal festival among the Slavic people, and Nevruz, celebrated among the Turkic people, are festivals symbolizing the end of winter and the transition to spring. Maslenitsa is the oldest Russian festival that has survived to the present day. The tradition of celebrating Maslenitsa dates back to the pre-Christian period. Nevruz, described as the Turkish spring festival, is an old festival that dates back to before the Turks accepted Islam. This article will examine the common elements of Maslenitsa and Nevruz, two seasonal festivals with shared characteristics among two distinct nations.

Keywords: Maslenitsa, Nevruz, Slavic, Spring Festival

1. Giriş

Gelenekler, nesilden nesile aktarılan fikirler, âdetler, ritüeller ve değerlerdir. Milletlerin millî kültür kimliğinin oluşmasında ve kültür değerlerinin korunup yaşatılmasında bayram geleneklerinin önemli bir rolü vardır. Gelenekleri yaşatan ve nesilden nesile aktaran bayramlar, toplumu bir araya getiren ve dayanışmayı destekleyen özel günlerdir. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan Nevruz, baharın gelişi, doğanın uyanışı ve yenilenmeyi simgeleyen bir mevsim bayramıdır. Bu bayram, geçmişten günümüze pek çok ülkede ve Türk hakları arasında coşkuyla kutlanmaktadır. Slav halklarının geleneksel bayramlarından biri olan Maslenitsa ise Hristiyanlık öncesi kökenlere sahip olan ancak Lent orucundan önce kutlamayı içeren Hristiyan fikirlerini barındıran bir Rus bayramıdır (Zhbanova ve diğerleri, 2015: 288). Maslenitsa zamanında insanlar kışa veda eder ve baharı karşılarlar. Büyük şehirlerde ve en küçük köylerde bile insanlar Maslenitsa'yı tüm hafta boyunca coşku, eğlence ve sevinçle kutlarlar (Antonova, Nahabina ve Tolstih, 2019: 67).

2. Maslenitsa Bayramının Kökenine Bir Bakış

Maslenitsa sözcüğünün Rusça “yağ” anlamına gelen maslo kelimesinden türetildiği maslennaya (yağlı) sıfatına -itsa ekinin getirilmesiyle oluştuğu ifade edilir (Taşkesenligil, 2016: 120). Pagan kökenli bir bayram olmayan Maslenitsa'nın paganizme dair hiçbir kökü bulunmamaktadır. Bu bayram, Hristiyanlığın kabulünden sonra halkın bilincinden Pagan bahar bayramı olan Komoeditsa'yı silmek amacıyla kilise tarafından meydana getirilmiştir. Slav toplumunda 16. yüzyıla kadar halk arasında bir tür Pagan bayramı olan Komoeditsa kutlanırdı. Komoeditsa, iki hafta süren ilk haftası ilkbahar ekinoksu gününden önce, ikinci haftası ise ilkbahar ekinoksu sonrasında kutlanan bir bayramdı. Bu gün, gece ve gündüzün eşit olduğu gündü. Astronomik açıdan ilkbaharın başlangıcı 20-21 Mart'tır. O dönemde, güneşin, baharın ve güneş ışığının tanrısı olan genç Yarilo'nun bu günden itibaren ısınmaya ve yakmaya başladığına inanılırdı. Komoeditsa, Büyük Güneş Bayramı olarak kabul edilir, kışa veda edilir ve Marena'nın (Kış'ın) kuklası yakılırdı. Gökyüzünden bahşedilen kutsal bahar ve eski Slavların yeni yılı (Rusya'da 1492 yılına kadar Mart ayı yeni yılın başlangıcı olarak kabul edilirdi) coşkuyla karşılanırdı. İnsanlar baharı yeni bir yaşamın başlangıcı olarak görüp yaşamı ve her şeyi bahşeden Güneş'e saygı gösterirdi. Eski zamanlarda, Slavlar Güneş'e ithafen mayasız ekmekler pişirmekteydi. 9. yüzyıldan itibaren ise pankek yapmaya başladılar. Eskiden insanlar yapılan pankekleri güneşin bir sembolü olarak görmekteydi. Bunun sebebi, pankeklerin güneş gibi sarı, yuvarlak ve sıcak olmasıydı. Pankekleri yerken güneşin bir parçası olan sıcaklığını ve gücünü yediklerine inanırlardı. Baharın kutsal bir şekilde gelişinin kutlanmasının yanı sıra bu günde büyük ataları, ormanın sahibi ve insanların babası olarak kabul ettikleri

Slavların Ayı Tanrısı onurlandırılırdı. Kahvaltıdan önce bal ayısının yanına ormana gidilerek pankek sunumu yapılır. Daha sonra bayram şöleni başlardı. Eski Slavlar ayıya “kom” derlerdi ve “ilk pankek komlara” yani “ayılara” ifadesi ise buradan gelmektedir. Hristiyanlık öncesi dönemde bu bayram, dinsel nitelikteki ritüel davranışlarla, oyunlar ve şölenler ile doluydu. Bu ritüeller, zamanla değişerek daha sonraki geleneksel halk adetlerine dönüştü (Lenova, 2017: 299-300).

Kilisenin Maslenitsa’sı yalnızca Maslenitsa haftası değil, Büyük Perhiz’e hazırlık sürecinin tamamını kapsadı. Bu süreç, Maslenitsa haftasının yanı sıra “her şeyin yenildiği hafta” ve “benekli hafta” olmak üzere önceki iki haftayı da içerir. Pazartesi gününden Bağışlanma Pazarına kadar süren 7 günlük bir kilise bayramıdır. Maslenitsa haftası, Hristiyanların Büyük Perhiz’e hazırlık yaptığı bir oruç bayramıdır. Bu dönemde “et orucu pazarından” sonra et yemek yasaktır, ancak balık, süt ürünleri ve tereyağı serbesttir. Bu nedenle “et orucu haftası” halk arasında “Maslenitsa” olarak adlandırılır. Katolik kilisesinde Maslenitsa bayramına “karnaval” denilir. Modern Rusya’da kilisenin yanı sıra halkın Maslenitsa kutlama geleneği, I. Petro’nun hükümdarlığı döneminde ortaya çıkar. I. Petro, bu neşeli ve eğlenceli bayramı tüm halk için zorunlu hale getirip Avrupa’daki karnaval kutlamalarını örnek alarak resmî olarak başlatır. I. Petro’nun fermanına göre, Maslenitsa kutlaması “En Şakacı, En Sarhoş ve En Çılgın Meclis” olarak adlandırılır ve eğlenceler, içkili etkinlikler, karnaval gösterileri gibi aktiviteler hedeflenir. Halk Maslenitsa’sında her türlü ikram mümkündür. Pankek pişirme geleneği pagan dönemine kadar uzanır. Maslenitsa sıcak bir şekilde karşılanır, ancak şakalarla alay konusu olur. Maslenitsa hakkında “yağlı yalayıcı”, “kısa burunlu Maslenitsa” veya “al yanaklı Maslenitsa” gibi isimler söylenilir (Lenova, 2017: 300).

3. Maslenitsa: Tarih, Kutlama ve Gelenekler

Arkeolojik bulgular, bu bayramın MS. 2. yüzyıla kadar erken bir dönemde kutlanmış olabileceğini göstermektedir (Wilson, 2005). Doğu Slavlarına ait dinî bir halk bayramı olan Maslenitsa, Büyük Perhiz’den³ önceki son hafta boyunca, yani Paskalya’dan önceki yedinci haftada kutlanmaktadır (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011). Maslenitsa, hem pagan hem de Hristiyan geleneklerinden oluşur. Slav mitolojisinde Maslenitsa, kışın bitişi ve baharın gelişinin kutlandığı bir bayramdır. Bununla birlikte birçok insan için Maslenitsa, sadece yeni bir mevsimi karşılayan bir kutlama değildir. Hâlâ en önemli aile kutlamalarından biri olarak kabul edilir. Eski zamanlardan beri bahar, yeniden doğuş ve yenilenme ile ilişkilendirilir. Bu nedenle, geçmişte Rusya’da Maslenitsa haftası, yeni evlileri tebrik etmekle başlar ve tarihî açıdan yeni evliler köylerinde kızakla gezdirilirdi (“Maslenitsa. Slavic Pancake Festival”, 2013).

Yüzyıllar boyunca Maslenitsa, bir halk festivali ve kutlaması niteliğini korudu. 18-19. yüzyıllarda, festivalin ana kısmı, Maslenitsa’nın kendisinin konu edildiği bir köylü oyunuydu. Bu gösteri, Büyük Perhiz öncesinde çeşitli ikramlar ve vedalar ve bir sonraki yıl için verilen sözlerle birlikte gerçekleştirilirdi. Bazen komediler, bölgenin, şehrin veya köyün gerçek yaşamından alınmış tarihî olayları da içermekteydi (“Maslenitsa. Slavic Pancake Festival”, 2013).

Maslenitsa bayramı, her zaman şehir hayatının bir parçası olmuştur ancak uzun bir süre boyunca köylü geleneklerini sürdürmüştür. 18. yüzyıldan itibaren şehir ve köy yaşamı arasında belirgin bir fark ortaya çıkmıştır. Geleneksel tarım bayramının şehir ortamına taşınması, bayramın niteliğinde de değişikliklere yol açmıştır. Günümüzde Çelyabinsk’teki Maslenitsa kutlaması, eski Rus Maslenitsa’sından farklıdır. Ancak halk, özellikle bu tür bayramları ve şehirdeki eğlenceleri sevmektedir. Maslenitsa haftası boyunca insanlar çoğunlukla pankek pişirir. Eskiden Maslenitsa bayramının merkezî etkinliği “Maslenitsa’nın karşılanması” ve “uğurlanması” idi. Oyunlar, çekilişler, yarışmalar, sadece atlarla değil, aynı zamanda develerle,

³ Büyük Perhiz veya Oruç Devresi Batı Kiliselerinde; Oruç Mevsimi, Katolik, Anglikan, Metodist, Lüteryan, Presbiteryan, Moravya ayın takviminde Kül Çarşambası günü başlayan ve yaklaşık altı hafta sonra, Paskalya Pazarından önceki gece sona eren ciddi bir oruç dönemidir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Büyük_Perhiz).

ren geyikleriyle yapılan gezintiler, tatlılar, pişmiş ürünler, oyuncaklar vb. etkinlikler yapılırdı. Her taraftan şarkılar, tekerlemeler duyulur, göstericiler çocukları eğlendirirdi. Modern insanlar Maslenitsa'nın bazı geleneklerini korumuşlardır. Bunlar, pankekler, çörekler, atlı gezintiler, tiyatro gösterileri, kostümlü kişiler ve ağaç ve samandan yapılmış kuklalarıdır. Ancak artık “kar kasabasının ele geçirilmesi” oyun, kukla tiyatroları ve köylü tiyatroları, yasaklanan ayı komedileri yoktur. “yastık savaşları” ise “yumruk dövüşleri” nin yerini almıştır. Son zamanlarda “Topu Yuvarla”, “Hızlı Top”, “Çuval Yarışları”, “Kar Topu”, “İp Atlama”, “Düğme”, “Şehirler”, “Süpürge”, “Balık Tutma”, “Halat Çekme”, “Metre Sapan”, “Tahta Bacaklar”, “Ağırlık Kaldırma”, “Pankekler”, “Bowl”, “Halka Atma”, “Örgü” gibi oyunlar oynanmaktadır (Lenova, 2017: 301).

Maslenitsa ayrıca kartopu savaşları, kızak kayma, salıncaklara binme ve atlı kızak gezilerini içermektedir. Festival, folklor jargonunda “eşik zamanı” olarak bilinir. Bu, hem toplumsal hem de doğal kuralların çiğnenebileceği bir dönemdir. İnsanlar sık sık maske takar, karşı cinsin kıyafetlerini giyer, rol yapar, bol miktarda alkol tüketip eğlenmektedir (Wilson 2005). Geleneksel Rus eğlenceleri arasında kostümlü kişiler, tiyatro gösterileri, kar kalelerinin ele geçirilmesi, yumruk dövüşleri, buzda yüzme, direğe tırmanarak ödül kazanma, aylarla oyunlar, müzikler, şarkılar, saman kuklasının yakılması, at arabası gezintileri, at yarışları, sirk göstericileri ve fala bakma yer alır (Lenova, 2017: 300). At arabaları mümkün olduğu kadar komik duruma getirilmeye çalışılır. Ata hasır ve eski bezler örtülür, eski çarıklar asılır, çanlar, işlemeli havlular ve kurdeleler takılır. At ve araba süslenerek Maslenitsa için hazır hale getirilir (Alkaya ve Kirillova, 2018: 94).

4. Festivalin Geleneksel Yiyecekleri

Maslenitsa'nın en karakteristik yiyeceği blin “pankek”tir. Yuvarlak ve altın sarısı renkteki bu pankekler, buğday, karabuğday, yulaf veya mısır unu, yumurta ve süt ile yapılır. Pankekler, havyar, mantar, reçel, ekşi krema ve bolca tereyağı ile servis edilir (Foto 1). Hafta boyunca arkadaşlara ve aileye ikram edilir. Ancak geleneksel olarak ilk pankekler, vefat eden akrabalara anı için dilencilere verilirdi. Pankekler, Maslenitsa kutlamasının vazgeçilmez bir yiyeceğidir. Pazartesi gününden itibaren her gün pişirilen pankeklerin çoğu, Perşembe ile Pazar arasında yapılmaktadır. Geleneksel Rus pankekleri, pagan tanrılarına tapma dönemlerinden beri bilinir. Kışın sonunu getiren Güneş tanrısı Yarilo'yu temsil eden pankekler, güneşi simgeler ve hemen hemen her ritüelde kullanılır (“Maslenitsa. Slavic Pancake Festival”, 2013).

Foto 1: Geleneksel Maslenitsa Sofrası

Festival haftası, süt, peynir ve diğer süt ürünlerinin tüketimine izin verilen son haftadır. Bu yüzden “Tereyağı haftası” veya “Pankkek haftası” olarak da bilinir. Büyük Perhiz sırasında et, balık, süt ürünleri ve yumurta yasaktır. Ayrıca, Perhiz döneminde partiler, müzik, dans ve ruhsal hayattan uzaklaştıran diğer eğlenceler de yasaklanır. Bu nedenle, Maslenitsa, süt ürünleri tüketmek ve daha dua dolu ve ciddi geçen Perhiz sezonunda uygun olmayan sosyal aktiviteleri yapmak için son fırsatı temsil eder. (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5. Geleneksel Maslenitsa Takvimi

Maslenitsa, bir hafta boyunca kutlanır. Rusya'nın en neşeli bayramlarından biri olarak kabul edilir. Maslenitsa başlamadan önceki Pazar günü, insanlar genellikle arkadaşlarını, akrabalarını ve komşularını ziyaret eder. Bunun yanı sıra misafirleri de kendi evlerine davet ederler. Maslenitsa'nın her günü kendi özel ismine sahiptir ve belirli ritüellere adanır (Grevtceva, 2013: 15).

5.1. Pazartesi - Karşılama

Maslenitsa kutlamalarının ilk günüdür. Bu güne kadar kar ve buzdan tepelerin inşası tamamlanmış olur. Çocuklar ve yetişkinler, saman ve kadın kıyafetlerinden Maslenitsa adlı bir kukla yapar (Foto 2). El ele tutuşarak kuklanın etrafında halka oluşturup (khorovod) dans ederler. Daha sonra kuklayı bir kar yığının üzerine yerleştirirler. Her yaş grubundan insanlar tepeden aşağı kayarlar (“Maslenitsa. Slavic Pancake Festival”, 2013).

Foto 2: Lady Maslenitsa Kuklası Blin

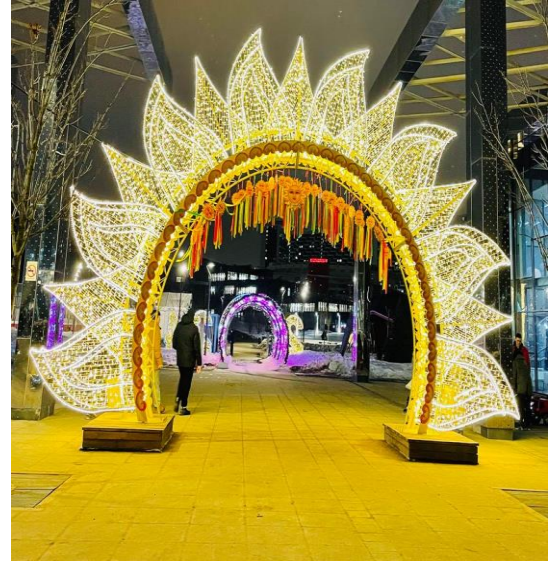

Foto 3: Pankkelerle Yansıyan Güneş Sembolü

5.2. Salı - Oyun oynama

Eğlence ve şakalaşmaların en yoğun yaşandığı gündür. Erkekler, sokaktaki herhangi bir kadını öpebilirler. Sabahın erken saatlerinden itibaren gençler buz tepelerinden kızakla kaymaya gider ve pankkek yerler. Bekâr erkekler, bu kızak gezilerini genç ve güzel kızları aramak için kullanırlar. Bu oyunların ve aktivitelerin temel amacı, eşleşme sürecini kolaylaştırmak ve çiftlerin Krasnaya Gorka “Paskalya’dan sonraki Pazar günü kutlanan ve geleneksel olarak evliliklerin yapıldığı bayram” döneminde evlenmelerini sağlamaktır (Grevtceva, 2013:16). Ev sahipleri, misafirlerini evlerinin kapısında karşılar ve pankkek de dâhil olmak üzere çeşitli lezzetleri ikram ederler (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5.3. Çarşamba - Ziyafet Günü

Bu günde damatlar, kayınvalidelerinin yaptığı pankekleri yemek için onları ziyarete gider. Eskiden, bir ailede genellikle birden fazla damat vardı, bu nedenle bu etkinlik, akrabalar için özenli ve bol çeşitli bir akşam yemeğinin hazırlığını gerektirmekteydi. Çeşit çeşit pankekler, bu ziyafetin merkezinde yerini almaktaydı. Bazen, özellikle köylerde, “kayınvalidenin pankek partisi” kapsamında “kadınlar yarışı” düzenlenmekteydi. Üçlü gruplar halinde bir araya gelen kadınlar, köy etrafında gezintiye çıkarılırdı. Bu kişileri genellikle yeni evlenmiş kadınlar oluşturmaktaydı. Bu kadınlar, aile takımında yer alabileceklerini göstermek için dayanıklılık ve güçlerini sergilemek zorunda bırakılırdı. Günün sonunda insanlar bir araya gelerek en misafirperver kayınvalideyi ve onun bol çeşit sunan evini övmek için şarkılar söyleyerek eğlenirdi (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5.4. Perşembe - Şenlik

Bu günden itibaren “Geniş Maslenitsa” başlar. İnsanların artık çalışmasına izin verilmez ve tüm eğlence doruk noktasına ulaşır. Bu gün, geleneksel olarak yumruk dövüşleri yapılır. Yumruk dövüşleri, Rus askerî tarihini anmak amacıyla düzenlenir ve askerlerin iddiaya göre birbirleriyle yakın dövüş yaptıkları söylenirdi. “Yere düşen bir adama vurma” şeklindeki Rus atasözünün kökeni Maslenitsa’ya dayanır. Bu günde, insanlar kışın gitmesine yardımcı olmak için bir kukla ile kızak gezintilerine çıkararak güneşi selamlamaktaydılar (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5.5. Cuma - Kayınvalideler Günü

Bu günde damatlar, kayınvalidelerine pankek ikram ederler. Kayınvalide, damadının evine akşam yemeğine davet edilir. Akşamleyin damat kayınvalidesine şahsen davet gönderir, ertesi sabah ise ona bir grup elçi gönderir. Elçi grubunun büyüklüğü, kayınvalideye verilen onuru gösteren bir durumdur (Grevtceva, 2013: 17).

Maslenitsa boyunca sadece pankek pişirmek ve yemek değil aynı zamanda akrabalara ve arkadaşlara pankek ikram etmek de gelenektir. Özellikle kayınvalideye pankek yedirmek ve misafirlik sırasında onun yaptığı pankekleri yemek zorunlu kabul edilirdi. Pankekler, yapımının basitliği ve malzemelerinin kolay erişilebilirliği sayesinde diğer geleneklerden daha iyi bir şekilde kilisenin baskılarını ve Sovyet dönemini atlatarak günümüze ulaştığı düşünülür (Lider: 2012: 25). Eskiden genellikle yeni evli çiftler en güzel kıyafetlerini giyer ve iyi ve refah durumlarını göstermek için kızakla gezintiye çıkarlardı (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5.6. Cumartesi - Görümceler Toplantısı

Bu günde genç gelinler, görümcelerini ziyafet için davet ederler. Eğer kocalarının kız kardeşleri bekarsa genç erkekler de akşam yemeğine davet edilirdi. Eğer kız kardeşler evliyse ev sahibi tüm evli akrabalarını davet ederdi. Ayrıca bu günün anlam ve önemi, akrabaların ziyaretleri ve pankek ziyafetlerine adanmış bir gün olarak bilinmektedir (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

5.7. Pazar - Bağışlama Günü

Maslenitsa haftasının son günü olan bu Pazar gününde, tüm akraba ve arkadaşlardan af dileme geleneğine vardır. Genç evli çiftler, akrabalarını ziyaret eder, kendilerini düğünde tebrik edenlere, ebeveynlere ve arkadaşlara hediyeler sunar. Ayrıca vaftiz anne ve babalarını da ziyaret edip onlara da hediyeler vermekteydiler (“Russiopedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011).

Maslenitsa’nın son günü olan “Bağışlanma Pazar Günü” kutlaması günümüzde tamamen unutulmuştur. İ. Şangina’nın yazdığına göre, “Bağışlanma günü”nde, anne, baba, çocuklar, eşler, yakın ve uzak akrabalar ve komşular birbirlerinden af dilermiş. Evlendikten

sonra komşu köylerde yaşayan kızlar, çocuklarıyla birlikte babalarının yanına gelir, oğullar da perhiz öncesi af dilemek için toplanmış. Akşam eve dönerken herkes anne ve babasının önünde diz çöküp “Beni affet, eğer sana karşı bir hatam olduysa” derlermiş. Ebeveynler de yetişkin çocuklarına aynı sözleri söyler, bu tören derin bir eğilme ve öpüşme ile son bulmuş. Bu kaybolmuş geleneğin yeniden canlandırılmasının oldukça önemli olduğu düşünülür (Lider: 2012: 25-26).

Genellikle bu gün, danslar ve şarkılar eşliğinde Maslenitsa’ya veda ile sona erer. Kışı temsil eden Maslenitsa veya Lady Maslenitsa kuklası, büyük bir ateşe atılır. Bu ritüel, şakalar, şarkılar ve danslarla birlikte düzenlenir. İnsanlar, kıştan soğuğu ve açlığı nedeniyle uzaklaşırken, kışın getirdiği neşeli eğlenceler için ona teşekkür ederler (“Russiapedia. Of Russian origin: Maslenitsa”, 2011). Lady Maslenitsa’sı yanıp kül olduktan sonra insanlar külü karın içine gömer veya külü toplayıp gelecek mahsuller için tarlalara gübre olarak serperler.

Maslenitsa, Büyük Perhiz’in ilk günü olan “Temiz Pazartesi” ile sona erer. Bu gün, günah ve yasak yiyeceklerden arınma günü olarak kabul edilir. Temiz Pazartesi günü, insanlar genellikle banya “Rus saunası”na giderler. Kadınlar bulaşıkları yıkar, evi temizler ve yenilmesi yasak olan yiyeceklerin kalıntılarını ortadan kaldırılır (“Maslenitsa. Slavic Pancake Festival”, 2013).

6. Günümüzde Rusya’da Maslenitsa Kutlaması

Maslenitsa kutlama geleneği yıllar içinde değişime uğrar. Günümüzde, Maslenitsa’nın tamamı yalnızca bir Rus şehrinde, ülkenin Maslenitsa kutlama başkenti olarak kabul edilen Yaroslavl’da kutlanmaktadır. Genelde Maslenitsa, Moskova, St. Petersburg ve diğer Rus şehirlerinin farklı bölgelerinde de kutlanır. Bu kutlama, Rusya medyasında geniş bir şekilde yer almaktadır. Televizyon, radyo, sosyal medya ve basılı medya reklamlarında yer alarak insanlara festivalin geleneklerini ve tarihini hatırlatmak amacı güdülmektedir. Ayrıca, şirketler ve işletmeler festivale yönelik çeşitli yarışmalar ve bilgi yarışmaları düzenler. En önemlisi, kutlamaya ait fotoğraflar dergilerde yayımlanır ve televizyon haberlerinde yer almaktadır. Bunun yanı sıra, festival, anaokullarından üniversitelere ve ülkenin önde gelen şirketlerine kadar farklı kuşaklardan insanları bir araya getirmektedir. Günümüzde Maslenitsa, çoğunlukla son günü kutlanır. O gün, festival programı sabah başlayıp tüm gün boyunca devam eder. Program genellikle el yapımı hediyelik eşyalar, pankekler ve diğer ikramların satıldığı bir panayır, şarkıcılar ve oyuncuların performansları, atlı kızak gezileri, çocuklar ve yetişkinler için yarışmalar, dövüşler vb. etkinlikleri içerir. Festivalde tüm misafirler, oyuncular ve hediyelik eşya satıcıları ile fotoğraf çekme şansına sahip olur. Ayrıca, pankekler misafirlere ücretsiz olarak dağıtılır. Her zamanki gibi kutlama, Maslenitsa kuklasının festival alanının merkezinde yakılmasıyla sona erer. Çoğu durumda, festivalin ana paydaşları hükümet veya yerel belediyelerdir. Genellikle, yerel girişimcileri, yerel tiyatro stüdyolarının oyuncularını ve sanatçıları festivalin organizasyonuna dâhil ederler. Maslenitsa, Rusya’daki şehirlerin kültürel yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Bu festival, Rus geleneklerini, tarihini ve kültürünü hatırlatmak ve tanıtmak amacıyla kutlanır. Kâr elde etmek ise en az dikkate alınan konudur (Grevtceva, 2013: 18-19).

7. Diğer Ülkelerde Maslenitsa Kutlamaları

Medya kaynaklarına göre, geleneksel Rus Maslenitsa’sı dünya genelinde İsveç, Birleşik Krallık, ABD ve Avustralya gibi farklı ülkelerde de kutlanmaktadır. Genellikle bu kutlamalar, yurt dışında çalışan Rus temsilciler ve hükümet yetkilileri tarafından organize edilmektedir. Ayrıca, yerel Rus toplulukları da etkinliğin düzenlenmesine katkı sağlar. Etkinliğin ana amacı, Rus kültürünü tanıtmak, yerel halkı diğer ülkelerin gelenekleriyle tanıştırmak ve yeni kültürel bağlar oluşturmaktır (Grevtceva, 2013: 19-20).

Resmî web sitesine göre, Londra’daki Rus Haftası (2013) kapsamında Maslenitsa etkinliği 2011 yılından beri Ensemble Productions şirketi tarafından düzenlenmektedir. Bu yıl

festival, 16 Mart'ta 13.30 ile 18.30 saatleri arasında Trafalgar Meydanı'nda gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte geleneksel bir panayır, yiyecek ve hediyelik eşya satışı ile Rusya'dan gelen sanatçıların ve şarkıcıların yer aldığı büyük bir konser de yer almıştır. Euronews'e (2013) göre, festivale 200.000 kişi katılmıştır. Ayrıca, etkinlik Londra Belediye Başkanı Boris Johnson tarafından desteklenmiş ve festival, onun açılış konuşmasıyla başlamıştır. Festivalin diğer ortakları arasında Londra'daki Rus Büyükelçiliği, Rusya Dışişleri Bakanlığı, Rusya Kültür Bakanlığı, "Rus Dünyası" Fonu, model Natalia Vodianova tarafından kurulan festivalin resmî hayır ortağı "Naked Hearts" vakfı gibi kuruluşlar da yer almaktadır ("RIA Novosti", 2013).

Maslenitsa, Avusturalya Melbourne'de 2 Mart'ta sabah 10'dan akşam 8'e kadar Federation Square'de düzenlenmiştir. Etkinlik, Çok Kültürlü İşler ve Vatandaşlık Bakanı, Rus Etnik Temsilciler Konseyi ve Sırp Sosyal Hizmetler ve Destek Kurumu'nun desteğiyle organize edildi (Grevtceva, 2013: 20). Katılımcı sayısının en az 40.000 kişi olması bekleniyordu ve bu tahmin, önceki iki yılın tecrübelerine dayanmaktaydı. Festivalin düzenlenmesine gönüllüler, aktörler ve katılımcılar dâhil olmak üzere 600'den fazla kişi katkıda bulundu ("Maslenitsa. Slavic Pancake Festival", 2013). Londra'daki etkinlik gibi Melbourne'deki Maslenitsa da bir panayır, gösteriler, oyunlar ve yarışmalar içermektedir. Etkinliğin özel konusu, Avustralya televizyon programı The Voice yarışmacısı Victoria Bolonina idi ("Maslenitsa-Largest Slavic Festival in Southern Hemisphere", 2013).

Maslenitsa kutlaması, 15 Mart'ta Washington'daki Rus Büyükelçiliği'nde büyükelçiliğin yıllık Rus Mardi Gras Maslenitsa kutlaması kapsamında gerçekleştirildi. Etkinlik, 2000 yılından beri büyükelçilik tarafından düzenlenmektedir ("RIA Novosti", 2013). Kutlamaya yaklaşık 300 kişi katıldı. Etkinlikte düzenlenen panayırdan elde edilen gelir, etkinliğe sponsor olan St. Nicholas ve St. John the Baptist Ortodoks Katedralleri'nin ihtiyaçları için kullanıldı. Maslenitsa Komitesi, ABD'deki Rusya Büyükelçisi tarafından temsil edildi. Kutlama, bir konser, hediyelik eşya, mücevher ve yiyecek panayırını içermektedir ("RIA Novosti", 2013). Maslenitsa festivali, Houston ve Texas'ta da düzenlendi (Grevtceva, 2013: 21).

8. Nevruz Bayramı

Nevruz, Doğu kültürlerinde "Yeni Gün" anlamına gelmektedir. Hicrî veya Şemsî takvime göre Nevruz, yeni yılın başlangıcı sayılır ve On İki Hayvanlı eski Türk takviminde ise, gece ile gündüzün eşit olduğu 21 Mart günü "yılbaşı" olarak geçer. Türk toplulukları arasında bu günde, yeni yıl kutlamalarının yapıldığı ifade edilmektedir. Eski çağlardan beri Türkler arasında Nevruz, bir bahar bayramı olarak kutlanmış, çeşitli tören, eğlence ve spor müsabakaları yapılmıştır (İpek, 2012: 34). Nevruz, Türk halklarının yaşadığı geniş bir coğrafyada kutlanan bir bahar bayramıdır. Bu bayram, kışın bitip baharın gelişini simgeler ve Türklere komşu birçok halk tarafından da kutlanır. Dünyadaki çeşitli toplumlar, benzer doğa olayları nedeniyle farklı tarihlerde benzer bayramlar kutlamaktadır (Kıldıroğlu, 2020: 316). Türk kültüründe Nevruz'un asıl anlamı, doğanın canlanması ve yeniden diriliştir. Nevruz'un kutlanma tarihi, ilkbaharın başlangıcı olan 21 Mart olarak tanımlanır. Nevruz ismi Farsça kökenli olup, yeni anlamına gelen "nev" ve gün anlamında gelen "ruz" olmak üzere iki kelimedenden oluşmaktadır (Aras, 2021: 347).

Nevruz, Yenisey-Orhun çevresinden başlayarak, Hun Türklerinin Avrupa'ya hareketiyle Macaristan ve Balkanlara, Hazar'ın güneyinden Anadolu ve Mezopotamya'ya kadar geniş bir coğrafyaya yayılır. İslamiyet'i kabul eden Türkler, Nevruz'u "yeni yılın başlangıcı" ve "yeniden diriliş" olarak kutlamaya devam eder. Ergenekon Destanı ile ilişkilendirilen Nevruz, bazı Türk boylarında "Ergenekon Bayramı" olarak adlandırılmaktadır. Nevruz, Kutadgu Bilig ve Divan-ı Lügati't-Türk gibi eski kaynaklarda yılbaşı olarak geçer ve tarih boyunca birçok dinî ve kültürel olayla ilişkilendirilir (Şengül, 2008: 61-63). Türk dünyasında Nevruz, birçok önemli olaya dayandırılarak kutlanmaktadır. Bu olaylar arasında Kur'an'ın indirilmeye başlanması, Hz. Ali'nin doğumu ve evliliği, Hz. Musa'nın Kızıldeniz'i yarması, Hz. Yunus'un balığın karnından

kurtulması, Hz. Âdem ve Havva'nın Arafat'ta buluşması, Nuh'un gemisinin karaya oturması ve Türklerin Ergenekon'dan çıkışı yer almaktadır. Nevruz, sözlü gelenekte yer almış, zamanla ortak bir kültürel tavra dönüşmüş, ancak Şamanlık izlerinin kalıntısı ile devam ettirilmiştir. Osmanlı döneminde de Nevruz coşkuyla kutlanmıştır. Kaynaklara göre, Osmanlı padişahları Nevruz tebriklerini kabul eder, halkın arasına katılarak bu kutlamalara eşlik ederlerdi. Nevruz, Osmanlı'da canlı bir şekilde yaşatılan önemli bir bayram olarak kaydedilmiştir. Osmanlı döneminde yapılan Nevruz kutlamaları, Cumhuriyetin ilk yıllarında da resmî olarak devam etmiştir. Atatürk, bu süreçte öze dönmenin, yani kendi kültürel değerlerimize, gelenek ve göreneklerimize bağlı kalmanın önemine inanmıştır. "Kendi benliğine sahip olamayan milletler, başka milletlerin şikâridir" sözleriyle Atatürk, milletin kendi kimliğine sahip çıkarak modernleşme yolunda ilerleyebileceğini vurgulamıştır (Şengül, 2008: 63-64).

Tarihi çok eski dönemlere uzanan Türklerin İslamiyet'i kabulünden çok önceki zamanlarda kutlanılmaya başlanan doğanın dirilişi, yeniden doğuş miti etrafında şekillenen Nevruz, Türk Dünyası'nın ortak bayramıdır. Türk dünyasında Nevruz, eski Türk inançlarına dayanan geleneklerle kutlanır. Nevruz'da ateş yakma ritüeli çok yaygındır. Ateş üzerinden atlama, kötülüklerden arınma ve yeni yıla temiz bir şekilde girme arzusunu simgelemektedir. Ayrıca baharın gelişyle beraber doğayla uyum içinde olan ritüeller yapılır. Evlerde temizlik yapılır, yeni giysiler giyilir ve insanlar birbirlerini ziyaret ederek hediyeleşirler. Nevruz gününde, aile büyükleri, akrabalar ve komşular ziyaret edilerek bayram kutlanır. Çocuklar, ev ev dolaşp "Nevruz çiçekleri" ile mani okur ve karşılığında şeker, harçlık, yumurta gibi hediyeler alır. Kurbanlar kesilir, yemekler pişirilir ve sümelek dağıtılır. "Bahar kız" adı verilen beyaz elbiseli bir kız, bayram kutlamalarının yapılacağı yere getirilir ve ona Dede Korkut'u temsilen bir kişi eşlik eder. Tütsüler yakılır, yarışmalar düzenlenir, gençler birbirini tanıma fırsatı bulur. Gece Nevruz ateşi yakılır, ateşe yaşlı kadın görünümünde bir süpürge atılır ve üzerinden atlayarak sıkıntılardan kurtulacağına inanılır. Ateşin külleri ise bereket getirmesi için ağaç diplerine serpilir (Alyılmaz, 2009: 44-48). Özellikle yemek olarak özbek pilavı ve sümelek hazırlanır.

Nevruz bayramı öncesinde Türk dünyasında genel olarak yapılan hazırlıklar arasında ev ve sokakların temizlenmesi, evlerin boyanması, eski eşyaların yenilenmesi, mezarlık ve türbe ziyaretleri, adak adanması, dualar edilmesi, kutlama yerlerinin hazırlanması, kirli çamaşırların yıkanması ve bayrama özel giysilerin giyilmesi yer alır. Ayrıca sağlık getirmesi amacıyla "S" harfi şeklinde yiyecekler hazırlanır, bereket sembolü yumurtalar pişirilir ve boyanır. Ekmek pişirilir ve Nevruz ateşi için süpürgeye eski kıyafetler giydirilir (Alyılmaz, 2009: 40-42).

Foto 4: Nevruz bayramında geleneksel kostümlerini giyen Tatar kızları

Foto 5: Kırgız Kızı (Nevruz)

Çağdaş Türk lehçelerinde Nevruz bayramı için farklı adlar kullanılmaktadır. Bu adların kökeni de Farsça “Nevruz” kelimesine dayansa da telaffuzları ve yazılışları bakımından Türk lehçelerine göre ufak değişiklikler göstermektedir: Türkiye Türkçesi, *nevruz*; Azerbaycan Türkçesi, *novruz* (Hadi, 2010: 4727); Türkmen Türkçesi, *novruz* (Tekin ve diğerleri, 1995: 480); Kazak Türkçesi: *navruz* (Bayniyazov ve diğerleri, 2019: 400); Kumuk Türkçesi: *nawruz* (Pekacar, 2011: 207); Kırgız Türkçesi, *nooruz* (Arıkoğlu ve diğerleri, 2018: 1616); Özbek Türkçesi, *nävruz* (Ercilasun ve diğerleri, 1991: 649); Uygur Türkçesi, *noruz* (Abdulla, 2021: 933); Kazan Tatar Türkçesi, *nävruz* (Öner, 2015: 358); Kırım Tatar Türkçesi, *navrez* (Muzafarov, Muzafarov, 2018: 234); Başkurt Türkçesi, *nauruz* (Ercilasun ve diğerleri, 1991: 648).

9. Maslenitsa ve Nevruz’un Farklı Yönleri

Her iki bayram da mevsimsel döngülerle ilişkilidir ancak farklı kültürel ve dinî bağlamlarda kutlanır. Nevruz, baharın gelişile bağlantılı olarak doğanın yeniden canlanmasını ve yeni bir yılın başlangıcını simgelerken, Maslenitsa kışın bitişini ve bahara geçişi kutlar. Maslenitsa, daha çok Hristiyanlık ile ilişkilendirilmiş bir bayramdır ve özellikle Rusya ve Doğu Avrupa’da kutlanır. Maslenitsa kutlamaları yedi gün sürerken, Nevruz kutlama süreleri ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Türkiye’de 21 Mart’ta bir gün kutlanır. Tataristan, Başkurdistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Afganistan ve Suriye’de ise 21 Mart’ta kutlanır ancak birkaç gün sürebilir. İran’da 21 Mart’ta başlar ve 13 gün sürer. Kazakistan ve Özbekistan’da ise 21 Mart’ta kutlanıp genellikle bir hafta sürmektedir. Maslenitsa’da pankekler ve eğlenceli etkinlikler, kukla yakma gibi ritüeller yer alırken, Nevruz’da ateş yakma ve üzerinden atlama, güreş ve doğayla ilgili ritüeller öne çıkar. Sümelek yemeği pişirilir. Sümelek, Orta Asya Türklerine ait bir Nevruz yemeğidir ve Kırgız, Özbek, Karakalpak, Tatar, Kazak, Uygur, Tacik, Afgan Türkleri arasında bilinen bir yemektir. Bu açıdan bakıldığında Sümelek, Türkistan Türkleri’nin ortak bir nevruz yemeği sayılmaktadır (İpek, 2012: 34). Nevruz, Türk dünyasında güçlü bir toplumsal dayanışma ve kültürel kimlik unsuru olarak kutlanırken, Maslenitsa daha çok eğlenceye dayalı bir bayram olarak bilinir. Her iki bayram da baharın gelişile bağlantılı olsa da Nevruz daha derin ve tarihsel anlamlar taşıyan bir bayram olarak ön plana çıkar.

10. Maslenitsa ve Nevruz’un Ortak Yönleri

Maslenitsa ve Nevruz, her ne kadar farklı kültürel ve dinî kökenlere sahip bayramlar olsalar da bazı ortak noktalar taşırlar. İki bayram da baharın gelişini kutlama amacı etrafında birleşir. Maslenitsa, Doğu Slav halkları tarafından kutlanan bir bahar festivali olup Hristiyanlığın Büyük Perhiz öncesi dönemiyle bağlantılıdır. Nevruz ise Orta Asya, İran ve Türk dünyası gibi geniş bir coğrafyada kutlanan, baharın başlangıcını ve yeni yılın gelişini simgeleyen eski bir bayramdır.

İki bayram da mevsimsel döngülerin kutlanması, doğanın uyanışı ve yeni bir başlangıçla ilişkilidir. Maslenitsa, geleneksel olarak kışa veda ve baharı karşılama olarak görülür. Bu da kışın son günlerinde yapılan pankeklerle, eğlencelerle ve kukla yakma ritüelleriyle ifade edilir. Nevruz da aynı şekilde, doğanın yeniden canlanmasını ve bolluğu simgeler ve ateş yakma, toplu yemekler ve tarım sezonunun başlangıcı gibi ritüellerle kutlanır. Her iki bayram da toplumsal dayanışmayı güçlendiren ve toplulukları bir araya getiren önemli sosyal ve kültürel etkinliklerdir.

Her iki bayramda da ön hazırlıklar yapılır. Evler, caddeler, meydanlar ve kutlama yapılacak alanlar temizlenir. Dans ve eğlence organizasyonları yapılır. Günün anlamına yönelik geleneksek yiyecekler yapılır. Aileler ziyaret edilerek toplumsal bağlar güçlendirilir.

Her ne kadar Maslenitsa, Hristiyanlıkla birlikte dinî bir boyut kazanmışsa da pagan kökenleri ona bir mevsimsel döngü kutlaması olarak bakılmasını sağlamıştır. Nevruz ise İslam öncesi kökenlere sahip olup, İslam dünyasında kültürel bir bayram olarak varlığını

sürdürmüştür. İki bayramın benzerlikleri, özellikle doğaya ve baharın gelişine duyulan ortak saygıda yatmaktadır.

11. Sonuç

Kıştan bahara geçişi simgeleyen Slav bayramı Maslenitsa ve Türk bayramı Nevruz arasında bazı farklılıklar dışında pek çok ortak nokta bulunmaktadır. Her iki bayramda da anne ve babalar, akrabalar, yaşlılar, komşular, ziyaret edilir ve küs olanlar barıştırılır. Eski yılın kötülüklerinden ve hastalıklarından kurtulmak, yeni yıla sağlıklı ve iyi bir şekilde girmek için ateş yakılır. Sağlık için dileklerde bulunulur ve bu şekilde ruhlarının da temizlendiğine inanılır. Bahar, ateş, çiçek, yemek, börek, birlik, beraberlik, güneş, bolluk, bereket, dayanışma kavramları bu bayramların temelini oluşturur.

Semra Alyılmaz “Maslenitsa ve Nevruz Bayramları Arasındaki İlişki” adlı makalesinde “Nevruz’un Türkler’in büyük bölümünün mensup olduğu İslamiyet’le; Maslenitsa’nın da Ruslar’ın önemli bir kısmının mensubu bulunduğu Hristiyanlık’la hiçbir ilgisi yoktur. Bu sebeple de her iki dinin ileri gelenleri (rahipler, imamlar, din bilginleri) söz konusu bayramları “pagan dönemi ürünü” olarak nitelendirmekte ve kutlamaya katılanları da ciddi biçimde eleştirmektedirler” demektedir. Lakin elde edilen verilerden hareketle Maslenitsa, eski bir Pagan bahar bayramı olan Komoeditsa’yı silerek yerine kilise tarafından ortaya çıkarılan bir bayramdır. Maslenitsa, içerisinde pagan geleneklerinin de kısmen sürdürüldüğü kilise tarafından desteklenen bir bayramdır. Nevruz bayramı ise İslamiyet’in kabulünden çok daha eskilere dayanan bir Türk bahar bayramıdır. Günümüzde Türk kökenli devletlerin pek çoğunda kutlanmaktadır. Uzun yıllardan beri birbirlerine yakın veya iç içe yaşayan Türk ve Slav milletleri gerek tarihî ve siyasî gerekse ticarî ve kültürel anlamda birbiriyle etkileşim içerisinde bulduklarından dolayı aralarında kültürel anlamda ortak unsurların bulunması son derece olağandır.

Kaynaklar

Abdulla, M. (2021). *Türkche-Uyghurche Lughet (Türkçe-Uygurca sözlük)* (haz.: M. Tyulemissov). Almatı: Madi.

Alkaya, E., Kirillova, Z. (2018). *Kreşin Tatar Türkçesi (Dil, Tarih, Kültür)*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Alyılmaz, S. (2009). Maslenitsa ve Nevruz Bayramları Arasındaki İlişki. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, Volume 2/7 Spring. s. 29-54.

Antonova, V. E. Nahabina, M. M. Tolstih, A. A. (2019). *Doroga v Rossiyu 3*. İzmir: Palme Yayınevi.

Aras, E. (2021). Türklerde Nevruz Bayramı. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7 (2): 345-370.

Arıkoğlu, E. Alimova, J. Askarova, R. Selçuk, B. K. (2018). *Kırgızca-Türkçö Sözdük II (Kırgızca-Türkçe Sözlük) (K-Z)*. Ankara: Bengü Yayınları.

Bayniyazov, A. Bayniyazov, J. Koç, K. (2019). *Türkiye Türkçesi-Kazak Türkçesi Sözlüğü (Türkçe-Qazaqşa Sözdik)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. vd. (1991). *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü (Kılavuz Kitap) I*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Euronews (2024, 6 Ağustos). London celebrates spring Russian style 2013. Erişim Adresi: <http://www.euronews.com/2013/03/17/london-celebrates-spring-russian-style/>.

Grevtceva, N. (2013). *Planning and Implementing of an Event: Case "Maslenitsa" in Saimaa Region*. Saimaa University of Applied Sciences, Faculty of Business and Culture, Imatra, Degree Programme in Tourism.

Hadi, H. (2010). *Arın Sözlüğü (Azerbaycan Türkçesi Anlatım Sözlüğü)*. İran: Tebriz.

İpek, B. (2012). Kırgızistan'da Bir Nevruz Geleneği: Sümölök. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.22, S.2, sayfa: 33-34.

Kıldıroğlu, M. (2020). Geçmişten Günümüze Türklerde Nevruz. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Spring, S. 25, s. 315-338.

Lenova, A. P. (2017). Soxranenie Traditsii Prazdnovaniya Maslenitsı. *Kul'turnie İnişiativi: Materialy 49 Vserossiyskoy Nauçnoy Konferentsii Molodykh İssledovateley* (Chelyabinsk, 6 aprelya). s. 299-302

Lider Journal (2012). "Zabıtie Prazdniki". No: 25, s. 24-27. http://leader.iapp.ru/mag/25/Leader25_ık.pdf

Metlenko, G. (2013). *Maslenitsa*. Slavic Pancake Festival Melbourne. Australia. <http://en.maslenitsa.com.au/2013/02/history-traditions-and-symbols-of.html>

Muzafarov, R. Muzafarov, N. (2018). *Kırım Tatar Türkçesi Türkiye Türkçesi Rusça Sözlük* (çev.: Nariman Seyityahya). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Öner, M. (2015). *Kazan- Tatar Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pekacar, Ç. (2011). *Kumuk Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Popovich, A. (2024, 6 Ağustos). Russian Ethnic Representative Council of Victoria. Maslenitsa-Largest Slavic Festival in Southern Hemisphere. Erişim Adresi: <http://events.erc.org.au/2013/02/maslenitsa-largest-slavic-festival-in.html>

RIA Novosti (2013). Russian Americans celebrate Maslenitsa in the United States. http://en.rian.ru/photolents/20130319/180097494_1/Russian-Americans-Celebrate-Maslenitsa-in-the-United-States.html. Erişim zamanı: 10/08/2024

Russian Maslenitsa in London (2013). <http://ru-ru.facebook.com/pages/Russian-Maslenitsa-in-London/123471724391755>. Erişim zamanı: 06/08/2024

Shubnaya, E. (2011). Russiapedia. Of Russian origin: Maslenitsa. <http://russiopedia.rt.com/of-russian-origin/maslenitsa>. Erişim zamanı: 25/07/2024

Şengül, A. (2008). Türk Kültüründe Nevruz Ve Anadolu'da Nevruz Kutlamaları. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 26, s. 61-73.

Taşkesenligil, M. (2016). Kültürel Bağlamda Rus ve Türk Kültüründe Dini Bayramlar. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 30(30), 115-125. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.91943>

Tekin, T. Ölmez, M. Ceylan, E. Ölmez, Z. Eker, S. (1995). *Türkmençe-Türkçe Sözlük (Türkmençe-Türkçe Sözlük)* (yay.: Mehmet Ölmez). Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 18, İstanbul: Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık Limited Şirketi.

Turan, M. (1998). Tarihi Kaynaklar Işığında Nevruz'un Menşei Meselesi. *Milli Folklor*, S. 37, s. 90-104.

Wilson, J. (2024, 6 Ağustos). Maslenitsa, Blin! The Food and Celebration of the Russians. The School of Russian and Asian Studies. Erişim Adresi: http://www.sras.org/maslenitsa_blin.

Zhbanova, K. S., Rule, A. C., & Tichy, M. L. (2015). Hands-On Russian Culture Lessons. *Creative Education*, 6, 283-294. <http://dx.doi.org/10.4236/ce.2015.63027>

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

Bu çalışmanın yazar/yazarları, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.